

10-14 października

Policealne Studium Ikonograficzne
– warsztat śpiewu (przygotowania Kontakionu)
– warsztat ikonopisarzy (wspólna praca nad ikoną Romana Melodosa prowadzona przez Grzegorza Prokopiuka, teologa i ikonografa z Supraśla).

13 października (czwartek)

Cerkiew Pokrowska
• **17.00** Nabożeństwo *wsienocnoje bdienije*

14 października (piątek)

Cerkiew Pokrowska
Święto Opieki Bogarodzicy (Pokrowa Bohorodicy) oraz św. Romana Melodosa (Sładkopiewcy)
• **10.00** Św. Liturgia, celebrowana przez Metropolitę Sawę i metropolitę z Cypru, śpiewana przez serbski chór bizantyjski im. Moiseya Petrovicha z Belgradu
• **17.00** Wieczernia
• **17.40** Kontakion Romana Melodosa „O nawróconej”

15 października (sobota)

Muzeum w Bielsku Podlaskim
Wykłady i prezentacje
• **10.00** Grecko-bizantyjskie ślady w Irmologionie Supraskim 1598-1601 – Marcin Abijski z Białegostoku
• **11.00** Rozwój śpiewu serbskiego – Nikola Popmihajlov z Belgradu
• **12.00** Bielska i Supraska Hodegetrie oraz inne ikony z kręgu bizantyjsko-ruskiego na Podlasiu – Joanna Tomalska z Białegostoku
• **13.00** Śpiew bizantyjski w Macedonii: historia, współczesność i perspektywy – Dimitri Kubaroski ze Skopje

Policealne Studium Ikonograficzne

• **15.00** Warsztat – wymiana: śpiew liturgiczny bizantyjski, z psalmistami z Serbii i Macedonii oraz Marcinem Abijskim

Bar Anna

• **19.00** Biesiada z muzyką świecką: Chalgia serbska, zespół Żemerwa

16 października (niedziela)

• **10.00** Wizyta w monasterach św. Dymitra Soluńskiego w Sakach oraz św. Katarzyny w Zaleszanach
• **15.00** Warsztat – wymiana: śpiew liturgiczny bizantyjski cd.

ORGANIZATORZY

Stowarzyszenie Węgajty

Schola WĘGAJTY

Schola Węgajty

11-042 Jonkowo, Nowe Kawkowo 27
scholaw1@wp.pl • www.wegajty.pl
tel. 89 5129471 • 600005253 • 600005251

Stowarzyszenie
Muzeum Małej Ojczyzny
w Studziwodach

Prawosławna Parafia
Opieki Matki Bożej
w Bielsku Podlaskim

PATRONAT

Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski

WSPÓŁORGANIZATORZY I PARTNERZY

Muzeum w Bielsku Podlaskim, Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku
Policealne Studium Ikonograficzne w Bielsku Podlaskim
Męski Chór Kameralny im. Bogdana Onisimowicza
Stowarzyszenie „Metamorfosis” z Supraśla
Towarzystwo Krzewienia Dziedzictwa Muzycznego
i bizantyjski Chór im. Moiseya Petrovicha z Belgradu
Bizantyjski Chór „Harmosini” ze Skopje

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW

Funduszu Aktywizacji
Twórczości Teatralnej
Teatru im. Stefana
Jaracza w Olsztynie

Burmistrza Miasta
Bielsk Podlaski

Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

WSPARCIE FINANSOWE

Arhelan Spółka z o.o
MPEC w Bielsku Podlaskim
Bar „Anna”
Pensjonat „Cztery Pory Roku”
Jerzy Monachowicz
Alfa Sosna-Pawluczuk

Schola WĘGAJTY

SYMPOZJON

PROLOG CRESTA

BIELSK PODLASKI
13 – 16 października 2016 r.

Schola i Stowarzyszenie „Węgajty” realizują projekt międzynarodowej wymiany z artystami z Serbii i Macedonii: „CRESTA 2016 – Artystyczna wędrówka granią na szlaku pogranicza kultur”. Na zakończenie tegorocznych działań, wspólnie z partnerami z Podlasia – Stowarzyszeniem Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach, oraz Parafią Prawosławną Opieki Bogarodzicy z Bielska Podlaskiego zaplanowaliśmy SYMPOZJON „PROLOG – CRESTA 2016”. Będzie to czterodniowe spotkanie wokół święta Opieki Przenajświętszej Bogarodzicy (Pokrow) i Romana Melodosa, przypadającego na dzień 14 października, poprzedzone warsztatami ikonograficznymi i śpiewu liturgicznego.

Bielsk Podlaski położony jest w północno-wschodniej części kraju, w regionie Podlasia, pogranicza ogniskujące doświadczenie wielokulturowości Polski jak w kalejdoskopie. Zlokalizowany dziś na wschodzie, historycznie region ten znajdował się w centrum Rzeczypospolitej. W miasteczkach i w okolicach zachowały się zabytki związane z wszystkimi mniejszościami etnicznymi i religijnymi: kościoły katolickie i ewangelickie, klasztory i cerkwie prawosławne, synagogi w Tykocinie i Orli, meczet drewniany w Kruszynianach. W cerkwi klasztornej w niedalekim Supraślu zachowały się fragmenty średniowiecznych fresków wykonane przez malarzy z Serbii. Jest to architektura gotycka - obronna, łącząca elementy wschodnie i zachodnie, formy bizantyjskie i zachodnioeuropejskie. To również ośrodek muzyczny z własną, idiomatyczną tradycją liturgiczną. Zachowany unikatowy manuskrypt „Irmologion Supraski” z XVI wieku, będący jednym z najważniejszych przykładów zbioru repertuaru liturgicznego wczesnego śpiewu staro-cerkiewno-słowiańskiego, wykazuje wpływy za pośrednictwem Bałkanów, sięgające greckiego Bizancjum. Po tegorocznej wyprawie bałkańskiej Scholi Węgajty z prezentacjami dramatu liturgicznego „Ludus Passionis” w Belgradzie i Skopje, co stanowiło centralną część projektu CRESTA, postanowiliśmy zorganizować na Podlasiu podsumowujący SYMPOZJON, zapraszając z rewizytą przedstawicieli naszych artystycznych partnerów z Serbii i Macedonii. Ważna była propozycja Stowarzyszenia „Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach”, z którym współpracujemy od 2008 roku, by połączyć Sympozjon „CRESTA” z realizowanym przez nich projektem „PROLOG – Dni Piśmiennictwa Słowiańskiego”.

PROLOG – zbiór żywotów świętych, jest najstarszą zachowaną księgą rękopiśmienną z Bielska Podlaskiego. Księga powstała w 1496 r., na zamówienie namiestnika bielskiego Sołtana Sołtanowicza. Bielski monaster prawosławny św. Mikołaja był w średniowieczu ważnym ośrodkiem piśmiennictwa słowiańskiego. Z Bielska Podlaskiego wywodzi się pierwszy ihumen monasteru supraskiego o. Pafnucy Siegień, twórca manuskryptów oraz słynnej biblioteki supraskiej.

CRESTA 2016 dotyczy artystycznego badania potencjału obszaru na styku kultury i mentalności zachodniej i wschodniej – obszarów granicznych, kulturowo niejednorodnych, na których tradycyjne kultury koegzystują od wieków, wpływają na siebie, jak na przykład świat kultury bizantyjskiej i świat łaciński.

Obrazem tej koegzystencji jest wiodąca poprzez środkową Europę z południa na północ grań (po włosku „cresta”), dzieląca tereny i kultury pogranicza między wpływami wschodu i zachodu. Jednocześnie tędy prowadził szlak ruchu idei i form, jak na przykład misja Cyryla i Metodego. Podążali tędy mistrzowie sztuki ikonopisania, którzy wraz ze swymi uczniami wędrowali z Konstantynopola i Tesalonik przez macedońską Ochrydę do Rumunii, Serbii i dalej na północ, na przykład do kaplicy Św. Trójcy na zamku w Lublinie i do cerkwi pw. Zwiastowania w klasztorze w Supraślu, zdobiąc świątynie freskami bizantyjskimi. Bardzo cenny manuskrypt Irmologionu Supraskiego istniejący w tzw. notacji kijowskiej fascynuje nas i badaczy z rumuńskiego monasteru w Petru Voda, bo jest odbiciem manuskryptu (nie tylko zapis muzyczny ale także styl iluminacji) funkcjonującego w klasztorze w Putnej, w karpackiej Bukowinie. Nasza „cresta” ma urzeczywistniać mosty głównie poprzez medium sztuki liturgicznej, dramatycznej, ikony i praktyki śpiewu.

Wydarzenia Sympozjonu

● Zaprezentowana będzie dramatyzacja liturgiczna czyli Oficjum, zawierające jeden z najstarszych dramatów chrześcijańskich, według tekstu hymnu św. Romana Melodosa (VI wiek) – „KONTAKION O NAWRÓCONEJ”. Wykonany on będzie w tłumaczeniu na język polski, z fragmentami w języku oryginału, po grecku i staro-cerkiewno-słowiańsku, z muzyką skomponowaną w stylu bizantyjskim. Zespół wykonawców to śpiewacy Scholi Węgajty, lokalni kantorzy z Podlasia, śpiewa-

cy z chóru im. Bogdana Onisimowicza oraz śpiewacy z zespołów partnerów z Belgradu i Skopje.

● W nabożeństwach świątecznych w Cerkwi Pokrowskiej usłyszemy wczesny śpiew liturgiczny z tradycji bizantyjskiej, m.in. w wykonaniu serbskiego bizantyjskiego chóru im. „Moiseya Petrovicha” z Belgradu.

● W Muzeum w starym Ratuszu zaaranżujemy w dniach 12-16 października wystawę ikon współczesnych, między innymi z pracowni ikonopisania Grupy Agathos z Warszawy, Warmińskiej pracowni ikony z Nowego Kawkowa oraz lokalnych ikonografów z Podlasia.

● Odbędą się wykłady i multimedialne prezentacje dotyczące tradycji sztuki sakralnej i śpiewu liturgicznego północy i południa Europy środkowej.

● W sobotni wieczór wspólna biesiada, połączona z muzyką ludową i tańcami korowodowymi, z Serbii (serbska „Chalgia”) i z regionów Podlasia (polskiego i białoruskiego).

WYKŁADOWCY I PROWADZĄCY WARSZTATY

Marcin Abijski – śpiewak i muzykolog bizantyjski. Uczeń Archonta Georgiosa Chatzichronoglou (Patriarchat Konstantynopola); założyciel i dyrygent Męskiego Chóru Kameralnego im. Bogdana Onisimowicza; kantor jedynej w Polsce prawosławnej pustelni – Skitu św. św. Antoniego i Teodozjusza w Odrynkach. Nauczyciel śpiewu w monasterach św. Góry Athos. Autor muzyki grecko-bizantyjskiej do polskiego „Akatystu do Przenajświętszej Bogarodzicy” pióra ks. J. Maja.

Nikola Popmihajlov – ukończył Narodowe Konserwatorium w Belgradzie oraz historię na Wydziale Filozofii; protopsalta w Cerkwi św. Archaniola Gabriela, prowadzi Serbsko-bizantyjski chór *Moisey Petrovich* i wyklada w Szkole śpiewu liturgicznego im. Moiseya Petrovicha; 2003-2008 – wykładowca na Wydziale Teologii w Belgradzie, 2009-2015 – wykładowca na Akademii Muzyki Prawosławnej w Petersburgu; autor pierwszego serbskiego podręcznika do muzyki bizantyjskiej – 2007 i współautor pierwszego podręcznika do muzyki bizantyjskiej dla seminariów – 2011 r.

Joanna Tomalska - historyk sztuki, kierownik Działu Sztuki Muzeum Podlaskiego; autorka artykułów naukowych i wydawnictw albumowych poświęconych ikonom z Podlasia.

Dimitri Kumberoski – ukończył Konserwatorium w Sofii, studiował śpiew bizantyjski u Igora Zirojevica w Szkole „Trojerucica”; doktorat w 2014 roku z historii śpiewu bizantyjskiego; pracuje na Euro-Balkan University w Skopje. Prowadzi chór bizantyjski Kalistrat Zografski, jest członkiem bizantyjskiego chóru Harmosini z Skopje i Serbskiego chóru bizantyjskiego.

Chór Bizantyjski im. Moiseya Petrovicha i Towarzystwo Krzewienia Dziełnictwa Muzycznego z Belgradu zajmuje się studiami i wykonywaniem autentycznej w stylu bałkańskiej muzyki tradycyjnej. Wykonawcy: Nikola Popmihajlov, Zoran Buljugic, Vladimir Nikolic, Nikola Sener, Nikola Lekic, Aleksandar Karlic.